

První nálezy *Pseudotomoderus compressicollis* (Motschulsky, 1839) (Coleoptera: Anthicidae) na Slovensku

Zbyněk Kejval¹ & Ivo Těťál²

¹Muzeum Chodska, Chodské náměstí 96, CZ-344 01 Domažlice, Czech Republic; e-mail: anthicid@seznam.cz

²Západočeské muzeum, Kopeckého sady 2, CZ-301 00 Plzeň, Czech Republic; e-mail: itetal@zcm.cz

KEJVAL Z. & TĚTÁL I. 2013: První nálezy *Pseudotomoderus compressicollis* (Motschulsky, 1839) (Coleoptera: Anthicidae) na Slovensku (The first records of *Pseudotomoderus compressicollis* (Motschulsky, 1839) (Coleoptera: Anthicidae) from Slovakia). – Západočeské entomologické listy, 4: 83–84. Online: <http://www.zpcese.cz/entolisty/entolisty.html>, 20-11-2013.

Abstract. The first records of *Pseudotomoderus compressicollis* (Motschulsky, 1839) from Slovakia are presented. It was found at six wetland localities in the southern part of the country, by sifting through vegetational debris or sweeping undergrowth of sparse poplar groves. The new findings confirm occurrence in central Europe, and indicate possible spreading of this conspicuous species within the past decades.

Key words: Coleoptera, Anthicidae, *Pseudotomoderus compressicollis*, faunistics, Slovakia

ÚVOD

Pseudotomoderus compressicollis (Motschulsky, 1839) je v rámci evropské fauny čeledi Anthicidae lehce poznatelným druhem. Je to jediný evropský druh rodu *Pseudotomoderus* Pic, 1892 z podčeledi Tomoderinae Bonadona, 1961, která je v Evropě dále zastoupena jen šesti druhy rodu *Tomoderus* LaFerté-Sénectère, 1849 (CHANDLER et al. 2008). Pro oba rody je typické, kromě jiných, méně nápadných znaků, velmi silné zaškrcení pronota. *P. compressicollis* se pak od evropských druhů rodu *Tomoderus* liší zejména tvarem těla, které je nápadně užší s vyniklými rameny a téměř řádkovým tečkováním v bazální polovině krovek (Obr. 1).

Pseudotomoderus compressicollis je široce rozšířený v palearktické, afrotropické a orientální oblasti, kde vytváří celkem tři poddruhy (BONADONA 1991, CHANDLER et al. 2008). V západním Palearktu se vyskytuje pouze nominotypický poddruh *P. compressicollis compressicollis* (Motschulsky, 1839). Jeho dnešní areál výskytu v Evropě zahrnuje převážně jižní státy: Albánie, Azerbájdžán, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Chorvatsko, Francie, Gruzie, Itálie, Maďarsko, Portugalsko, Rumunsko, Rusko (jižní část), Řecko, Španělsko, Švýcarsko a Ukrajina (CHANDLER et al. 2008, MERKL 2006, SÁR & MERKL 2008). Podrobná bionomie druhu je neznámá. Imaga se objevují nejen v prosevech rostlinného detritu, což je typický

způsob sběru převážně bezkřídlých druhů rodu *Tomoderus*, ale i v materiálu ze smyku vegetace nebo v náletu na světlo, zejména na okrajích vod, písčitých místech, slanskách, také u pat stromů, např. topolů (BONADONA 1991, BUCCIARELLI 1980).

Tento článek přináší první údaje o výskytu *Pseudotomoderus compressicollis* na Slovensku, kde byl zjištěn v krátkém časovém úseku na celkem šesti lokalitách v Podunajské nížině. Vzhledem k nápadnosti druhu, poměrně bohaté historii entomologického průzkumu jižního Slovenska, nedávným prvními nálezy v Maďarsku (MERKL 2006, SÁR & MERKL 2008) a množství nových, poměrně od sebe vzdálených lokalit (Obr. 2), se dlouhodobý nebo naopak náhodný výskyt (zavlečené kusy) na Slovensku jeví jako nepravděpodobný. Uvedená fakta svědčí spíše pro možné šíření tohoto teplomilného druhu v Podunají v průběhu posledních let.

Nálezy byly učiněny v rámci průzkumu Coleoptera na území v působnosti CHKO Dunajské luhy, který je prováděn na základě udělení výjimek ze zákona č. 2006/00588-00013 a 2006/00532-0004, vydaných Krajským úřadem životního prostředí Nitra.

PŘEHLED NÁLEZŮ

Pseudotomoderus compressicollis (Motschulsky, 1839). Slovakia mer.: Palárikovo (7974), 3 km Z, 115 m n. m., Gazdovské lúky, okolí mokřadu,

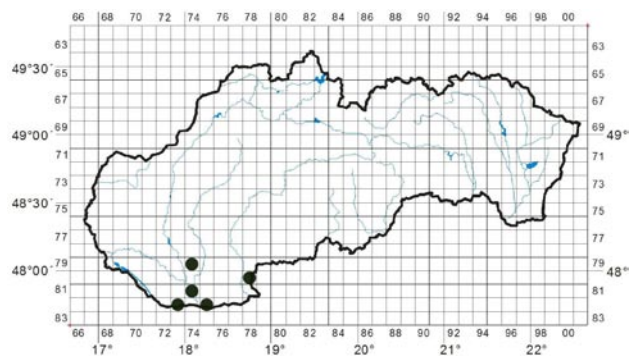

Obr. 1. *Pseudotomoderus compressicollis* z lokality Detvice. Foto: Z. Kejval

Fig. 1. *Pseudotomoderus compressicollis* from the locality Detvice. Photo: Z. Kejval

26.X.2013, 5 ex., S. Benedikt lgt., 59 ex., I. Těšál lgt.; Malé Kosihy (8078), 112 m n. m., okolí mokřadu na V okraji obce, 27.X.2013, 2 ex., S. Benedikt lgt., 4 ex., I. Těšál lgt.; Martovce (8174), 3 km J, 110 m n. m., okolí mokřadů u řeky Stará Nitra, 28.X.2013, 1 ex., I. Těšál lgt.; Martovce (8174), 1 km S, 110 m n. m., Detvice, okolí mrtvého ramene, 15.IX.2013, 1 ex., M. Ouda lgt., 5 ex., I. Těšál lgt.; Velké Kosihy (8273), 1,5 km SZ, 110 m n. m., Dunajské trstiny, okolí mokřadu, 28.X.2013, 3 ex., S. Benedikt lgt., 10 ex., I. Těšál lgt.; Patince env. (8275), 110 m n. m., 15.IX.2013, 1 ex., P. Čížek lgt.

Uvedený materiál byl získán téměř výlučně prosevem rostlinného detritu a listů v okolí mokřadních stano-

Obr. 2. Nález *Pseudotomoderus compressicollis* na Slovensku.

Fig. 2. Records of *Pseudotomoderus compressicollis* in Slovakia.

višť. Pouze dva kusy na lokalitách Patince a Detvice pochází ze smyku vegetace v podrostu topolových remízku. Dokladový materiál je uložen ve sbírkách uvedených sběratelů, 11 ex. z lokalit Palárikovo a Martovce také ve sbírce prvního autora.

PODĚKOVÁNÍ

Naše poděkování patří Stanislavu Benediktovi (Plzeň), Michalu Oudovi (Plasy) a Petru Čížkovi (Žamberk) za poskytnutí údajů, Josefu Jelínkovi (Praha) a Ondřeji Konvičkovi (Zlín) za podnětné připomínky a komentáře k rukopisu článku a Jiřímu Skuhrovcovi (Praha) za kontrolu anglického textu.

LITERATURA

- BONADONA P. 1991: Les Anthicidae de la faune de France. – Société linnéenne de Lyon, Lyon, 155 pp.
- BUCCIARELLI I. 1980: Fauna d'Italia. Coleoptera Anthicidae. – Calderini, Bologna, 240 pp.
- CHANDLER D. S., UHMANN G., NARDI G. & TELNOV D. 2008: Family Anthicidae Latreille, 1819, pp. 421–455. In: LÖBL I. & SMETANA A. (eds): Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Vol. 5. Tenebrionoidea. – Apollo Books, Stenstrup, 670 pp.
- MERKL O. 2006: New beetles species in the Hungarian fauna (Coleoptera). – Folia entomologica hungarica, 67: 19–36.
- SÁR J. & MERKL O. 2008: Kétújfalu és Teklafalu környékének bogárfaunája (Coleoptera) (Beetles of Kétújfalu and Teklafalu, Baranya county, Hungary (Coleoptera)). – Natura Somogyiensis, 12: 79–110.